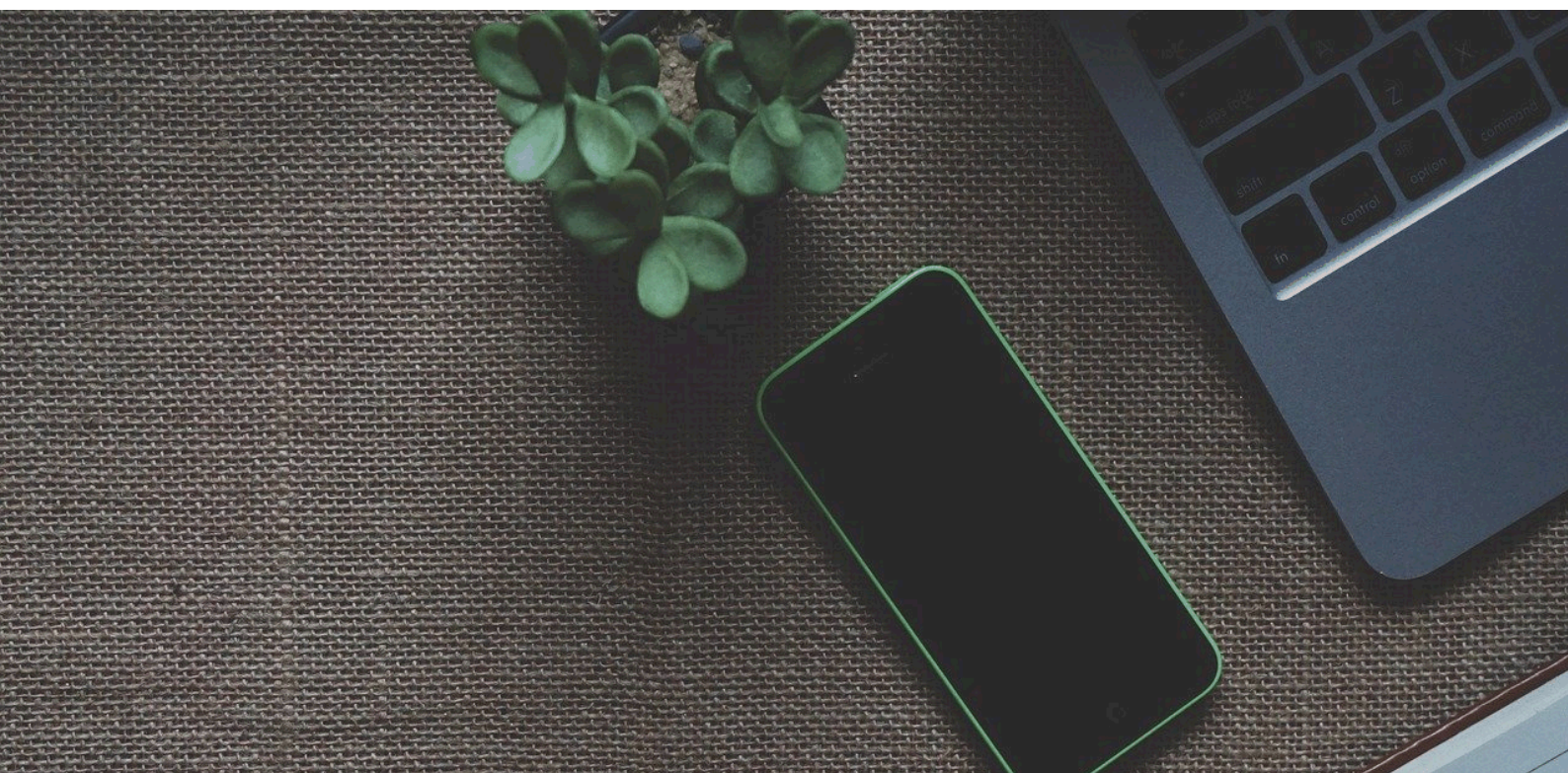

TABÁKOVÉ VÝROBKY POVINNOSTI HOSPODÁŘSKÝCH SUBJEKTŮ

Příručka pro výrobce, dovozce, distributory a prodejce tabákových výrobků

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

<https://www.szpi.gov.cz/>

Datum vydání: 19. července 2024

Text dokumentu je informativního charakteru a není formálně právně závazný.

OBSAH

TABÁKOVÉ VÝROBKY POVINNOSTI HOSPODÁŘSKÝCH SUBJEKTŮ	1
ÚVOD	3
<i>Právní předpisy</i>	3
<i>Registrace u SZPI</i>	4
<i>Uvádění tabákových výrobků na trh</i>	4
<i>Složení tabákových výrobků</i>	5
<i>Označování tabákových výrobků</i>	6
<i>Informační povinnost (EU-CEG)</i>	9
<i>Sledovatelnost tabákových výrobků</i>	12
<i>Prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku na dálku</i>	17
<i>Přeshraniční prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku na dálku</i>	20
<i>Tabáková nálepka</i>	21
<i>Plast ve výrobku</i>	22
<i>Zákaz prodeje tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku mimo stanovená místa</i>	23

ÚVOD

Informativní příručka shrnuje základní povinnosti hospodářských subjektů, které vyrábí, dováží, distribuují nebo uvádějí na trh tabákové výrobky. Hospodářské subjekty mohou mít různou úlohu ve výrobním a distribučním a prodejním řetězci a v závislosti na povaze jejich činnosti se mohou lišit povinnosti stanovené platnými právními předpisy.

Orgánem kompetentním ke kontrole tabákových výrobků je **Státní zemědělská a potravinářská inspekce, SZPI** (<https://www.szpi.gov.cz/>). Veřejnost se může na úřad obrátit prostřednictvím kontaktu zveřejněného na webových stránkách (<https://www.szpi.gov.cz/clanek/kontakty-pro-verejnost.aspx>).

V případě výrobků souvisejících s tabákovými výrobky, tedy elektronických cigaret, náhradních náplní do nich a bylinných výrobků určených ke kouření, jsou ke kontrole příslušné krajské hygienické stanice. Některé povinnosti výrobců, dovozců a distributorů těchto výrobků jsou plněny vůči Ministerstvu zdravotnictví, které rovněž stanoví vyhláškou požadavky pro tyto produkty. To obdobně platí také pro nikotinové sáčky bez obsahu tabáku. Informace o elektronických cigaretách, bylinných výrobcích určených ke kouření je nutné získat od krajských hygienických stanic a Ministerstva zdravotnictví.

Celní řízení a správu spotřebních daní má v kompetenci Celní správa České republiky.

Ke kontrole reklamy na tabákové výrobky, včetně sponzorování, jsou příslušné krajské živnostenské úřady.

Právní předpisy

Hlavním právním předpisem upravujícím oblast tabákových výrobků je zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 110/1997 Sb.“). Prováděcím právním předpisem k zákonu č. 110/1997 Sb. je vyhláška č. 261/2016 Sb., o tabákových výrobcích, v platném znění (dále jen „vyhl. č. 261/2016 Sb.“). Do těchto právních předpisů byla transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU, o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES (dále jen „směrnice 2014/40/EU“). Některá ustanovení této směrnice byla transponována do zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, v platném znění (dále jen „zákon č. 65/2017 Sb.“). V návaznosti na směrnici 2014/40/EU byla přijata sekundární legislativa, která bude uvedena v následujícím textu příručky v kapitolách věnujících se dané problematice. Za závazné informace je vždy nutné považovat platná znění předmětných právních předpisů. Gestorem zákona č. 110/1997 Sb. je Ministerstvo zemědělství (<http://eagri.cz/public/web/mze/potraviny/tabakove-vyrobyky>).

Stěžejním zákonem pro tabákové výrobky v oblasti daní je zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č. 82/2019 Sb., o tabákových nálepkách, v platném znění.

Tabákových výrobků s filtry se dále týká zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, v platném znění.

Při výkonu dozoru nad požadavky na tabákové výrobky, které jsou harmonizovány směrnicí 2014/40/EU SE UPLATŇUJE Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1020, o dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy a o změně směrnice 2004/42/ES a nařízení (ES) č. 765/2008 a (EU) č. 305/2011 a související zákon č. 87/2023 Sb., o dozoru nad trhem s výrobky.

V předmluvě je nutné definovat, že **tabákovým výrobkem** se rozumí výrobek, který může být užíván a obsahuje neupravený nebo zcela či z části geneticky upravený tabák. Řadí se mezi ně cigarety, doutníky, doutníčky, tabák určený k ručnímu balení cigaret, dýmkový tabák, tabák určený do vodní dýmky, šňupací tabák, žvýkací tabák, tabák určený k orálnímu užití a nové tabákové výrobky ke kouření či nové tabákové výrobky bezdýmné. Definice jednotlivých výrobků uvádí zákon č. 110/1997 Sb.

Rozhodující je rovněž definice **uvádění tabákového výrobku na trh**, kterým se rozumí nabízení k prodeji nebo poskytnutí výrobků, bez ohledu na jejich místo výroby, spotřebitelům, kteří se nacházejí ve členském státě EU nebo ve smluvním státě Dohody o Evropském hospodářském prostoru, za úplatu nebo zdarma, a to i prostřednictvím prodeje na dálku; v případě přeshraničního prodeje na dálku se výrobek považuje za uvedený na trh ve členském státě Evropské unie, ve kterém se nachází spotřebitel.

Registrace u SZPI

Zákonem č. 110/1997 Sb. není stanovena povinnost výrobce, dovozce, distributora ani maloobchodního prodejce oznámit SZPI zahájení, změnu nebo ukončení výkonu předmětu činnosti. SZPI ale shromažďuje v informačním systému informace o kontrolovaných osobách a o výsledcích kontroly tabákových výrobků a souvisejících správních řízeních.

Uvádění tabákových výrobků na trh

Hospodářské subjekty jsou povinny při výrobě, dovozu, distribuci a uvádění tabákových výrobků na trh:

- dodržovat smyslové, fyzikální, chemické a mikrobiologické požadavky na jakost tabákových výrobků
- dodržovat technologické a hygienické požadavky
- používat obaly, které chrání tabákový výrobek před znehodnocením a znemožňují záměnu
- neprodleně vyřadit tabákové výrobky klamavě označené, nabízené ke spotřebě klamavým způsobem nebo neznámého původu, nedostatečně nebo nesprávně označené, páchnoucí, poškozené, znečištěné nebo zjevně chemicky nebo mikrobiologicky narušené
- zabezpečit, aby ve všech fázích uvádění potravin na trh byl k dispozici doklad o původu zboží a bez zbytečného odkladu ho předložit SZPI
- dodržovat zásady osobní a provozní hygieny a podmínky výkonu ochranné dezinfekce, dezinsekce a deratizace.

ORÁLNÍ TABÁK

Uvádět na trh tabák k orálnímu užití je zakázáno. Jedná se o tabákový výrobek určený k užívání ústy kromě těch v prášku nebo ve formě jemnozrnných granulí nebo v kombinaci, který je nabízen zejména v porézních sáčcích.

Složení tabákových výrobků

Tabákové výrobky musí obsahovat surový nebo technologicky upravený tabák a nesmí obsahovat zakázané látky, kterými jsou:

- vitaminy nebo jiné přísady, které vytváří dojem, že tabákový výrobek je zdraví prospěšný nebo že představuje snížené zdravotní riziko (např. CBD)
- kofein, taurin a další stimulující složky
- přísady zbarvující emise
- přísady usnadňující vdechování nikotinu či příjem nikotinu pro tabákové výrobky ke kouření
- přísady, jež mají v neshořelé formě vlastnosti karcinogenní, mutagenní či toxické pro reprodukci.

Cigarety nebo tabák určený k ručnímu balení cigaret mohou obsahovat i další nutné složky, jestliže nezvyšují návykovost, toxicitu a karcinogenní, mutagenní nebo pro reprodukci toxické vlastnosti. Jestliže tyto výrobky obsahují přísadu uvedenou v prioritním seznamu stanoveném prováděcím právním předpisem, jsou výrobci a dovozci povinni zajistit provedení komplexní studie pro každou přísadu. Studie jsou předkládány SZPI prostřednictvím elektronické vstupní brán EU-CEG (viz níže). Vyhláška č. 261/2016 Sb. stanoví jako prioritní přísady rohovník obecný, kakao, diacetyl, pískavici řecké seno, fíkovník smokvoň, geraniol, glycerol, guajakol, guarovou gumu, lékořici, maltol a mentol.

CHARAKTERISTICKÁ PŘÍCHUŤ TABÁKOVÉHO VÝROBKU

Aby byla snížena atraktivita užívání tabákových výrobků zejména u mladých lidí, je zakázáno uvádět na trh cigarety s charakteristickou příchutí, tabák určený k ručnímu balení cigaret a zahříváné tabákové výrobky s

charakteristickou příchutí, za kterou je považována před nebo při užití tabákového výrobku jasně rozpoznatelná vůně nebo chuť jiná než tabáková. Charakteristickou příchutí tabákovému výrobku dodává přísada nebo kombinace přísad. Cigarety, tabák určený k ručnímu balení cigaret a zahřívané tabákové výrobky nesmí obsahovat aroma v jakékoliv složce (např. ve filtrech, papírech, baleních, kapslích) ani jiné technické prvky umožňující změnu vůně nebo chuti tabákových výrobků nebo intenzity jejich kouře. Filtry, papíry a kapsle nesmí obsahovat tabák nebo nikotin.

V případě, že se SZPI bude domnívat, že by cigarety, tabák určený k ručnímu balení cigaret nebo zahřívané tabákové výrobky mohly mít charakteristickou příchutí, postupuje SZPI dle postupů stanovených prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/779, kterým se stanoví jednotná pravidla k postupům pro určení toho, zda má tabákový výrobek charakteristickou příchutí.

MAXIMÁLNÍ ÚROVNĚ EMISÍ CIGARET

Vyhláškou č. 261/2016 Sb. jsou stanoveny maximální úrovně emisí cigaret vyrobených, distribuovaných, dovezených nebo uvedených na trh. Emise cigaret musí obsahovat nejvýše 10 mg dehtu/cigaretu, 1 mg nikotinu/cigaretu a 10 mg oxidu uhelnatého/cigaretu. Úrovně emisí cigaret jsou oznamovány SZPI prostřednictvím EU-CEG a zveřejňovány na stránkách kontrolního orgánu (viz níže).

Označování tabákových výrobků

Vzhledem k tomu, že označování tabákových výrobků má zásadní vliv na spotřebitele, jsou nastavená pravidla striktní a podrobná. Detailní informace pro jednotlivé kategorie tabákových výrobků lze nalézt ve vyhlášce č. 261/2016 Sb. Níže jsou uvedeny základní požadavky a restrikce.

VZHLED, VLASTNOSTI A OBSAH JEDNOTKOVÝCH BALENÍ

Přísnější pravidla jsou stanovena pro cigarety a tabák určeného k ručnímu balení cigaret. Je zakázáno uvádět na trh taková balení těchto výrobků, které neodpovídají požadavkům stanoveným vyhláškou č. 261/2016 Sb. Balení cigaret musí mít kvádrový tvar, musí být vyrobeno z kartónu či měkkého materiálu a musí mít odklápěcí nebo sklopné víčko a musí obsahovat alespoň 20 cigaret. Jednotkové balení tabáku určeného k ručnímu balení cigaret musí mít kvádrový nebo válcový tvar, nebo formu sáčku a musí obsahovat nejméně 30 g tabáku.

Pro ostatní tabákové výrobky nejsou zvláštní požadavky na vzhled jednotkového balení kladeny.

ZAKÁZANÉ PRVKY A RYSY

Jednotková a vnější balení tabákových výrobků nesmí obsahovat prvky a rysy, které by mohly být zavádějící a jejichž použití v označení je proto zakázáno. Tyto zakázané prvky nesmí být ani na samotném tabákovém výrobku. Zakázána je písemná, obrazová, grafická i tvarová forma zakázaného prvku (tj. text, symbol, jméno, obchodní značka, figurativní nebo jiný znak). Tyto prvky nebo rysy definuje vyhl. č. 261/2016 Sb. a jsou jimi prvky:

- vytvářející mylný dojem o vlastnosti, účincích na zdraví, rizika a emise tabákového výrobku
- obsahující informace o obsahu nikotinu, dehtu nebo oxidu uhelnatého v tabákovém výrobku (pozn. tyto informace jsou dostupné veřejnosti na stránkách SZPI v návaznosti na splnění informační povinnosti pro tabákové výrobky)
- naznačující menší škodlivost tabákového výrobku nebo jeho vitalizační, povzbuzující, léčivé, omlazující přírodní, ekologické vlastnosti nebo přínosy pro životní styl
- odkazující na chuť, vůni, aroma nebo jiné přísady nebo na jejich nepřítomnost (pozn. v označení tedy nesmí být využity např. názvy použitého aromatu ani s gramatickými chybami, obrázek ovoce atp.)
- připomínající potravinový nebo kosmetický výrobek
- naznačující zvýšenou biologickou rozložitelnost tabákového výrobku nebo jiné výhody z hlediska životního prostředí
- naznačující ekonomické výhody.

OZNAČOVÁNÍ CIGARET, TABÁKU URČENÉHO K RUČNÍMU BALENÍ CIGARET, TABÁKU DO VODNÍ DÝMKY A ZAHŘÍVANÝCH TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ KE KOUŘENÍ

Mezi povinné údaje pro jednotkové a vnější balení uváděné v českém jazyce patří:

- identifikace výrobce, distributora nebo dovozce
- názvem druhu, skupiny nebo podskupiny
- čisté množství (g, kg, počet kusů)
- země původu, pokud by neuvedení uvádělo spotřebitele v omyl
- obecné varování „Kouření zabíjí – přestaňte nyní“ (50 % plochy, na které je vytištěno)
- informační sdělení „Tabákový kouř obsahuje přes 70 látek, které prokazatelně způsobují rakovinu.“ (50 % plochy, na které je vytištěno)
- kombinované zdravotní varování = textové varování a odpovídající fotografie + informace týkající se odvykání kouření „Jak přestat kouřit: www.koureni-zabiji.cz“ (musí být umístěno na přední i zadní straně jednotkového i vnějšího balení na horním okraji).

Kombinovaná zdravotní varování jsou rozdělena do tří skupin stanovených vyhl. č. 261/2016 Sb., které se pro označení balení pravidelně střídají v průběhu kalendářních let (první skupina se používala do 31. 12. 2017). S žádostí o poskytnutí vizuální podoby kombinovaných zdravotních varování ve vysokém rozlišení je nutné se obrátit na Ministerstvo zemědělství.

Obecné varování, informační sdělení a kombinované zdravotní varování musí být uvedena v českém jazyce, musí být vytištěna neodstranitelně, musí být nesmazatelná a plně viditelná, nesmí být zakryta nebo přerušena narušením otevřením odklápacího víčka. Na jednotkovém balení tabákových výrobků jiných než cigaret a tabáku určeného k ručnímu balení cigaret prodávánému v sáčku lze údaje připevnit pomocí samolepek, které musí být neodstranitelné.

Další podrobnosti o přesném umístění a formátu jednotlivých varování podle typu balení tabákového výrobku lze dohledat ve vyhl. č. 261/2016 Sb.

OZNAČOVÁNÍ DÝMKOVÉHO TABÁKU, DOUTNÍKŮ, DOUTNÍČKŮ

Povinnými údaji pro jednotkové a vnější balení uváděnými v českém jazyce jsou:

- identifikace výrobce, distributora nebo dovozce
- název druhu, skupiny nebo podskupiny
- čisté množství (g, kg, počet kusů)
- země původu, pokud by neuvedení uvádělo spotřebitele v omyl
- obecné varování „Kouření zabíjí – přestaňte nyní“, včetně informace týkající se odvykání kouření „Jak přestat kouřit: www.koureni-zabiji.cz“ (30 % příslušné plochy povrchu jednotkového balení nebo jakéhokoli vnějšího balení)
- šarže nebo rovnocenný údaj, který umožní určit místo a dobu výroby
- zdravotní varování = textové varování (40 % příslušné plochy povrchu jednotkového balení nebo jakéhokoli vnějšího balení).

Obecné varování a zdravotní varování musí být uvedena v českém jazyce, musí být vytištěna neodstranitelně, musí být nesmazatelná a plně viditelná a nesmí být zakryta nebo přerušena. Na jednotkovém balení tabákových výrobků jiných než cigaret a tabáku určeného k ručnímu balení cigaret prodávánému v sáčku lze údaje připevnit pomocí samolepek, které musí být neodstranitelné.

Podrobnosti o přesném umístění a formátu jednotlivých varování podle typu balení tabákového výrobku stanoví vyhl. č. 261/2016 Sb.

OZNAČOVÁNÍ BEZDÝMNÝCH TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ (ŠŇUPACÍ, ŽVÝKACÍ TABÁK, BEZDÝMNÉ ZAHŘÍVANÉ TABÁKOVÉ VÝROBKY)

Povinné údaje pro jednotkové a vnější balení uváděné v českém jazyce zahrnují:

- identifikaci výrobce, distributora nebo dovozce
- název druhu, skupiny nebo podskupiny
- čisté množství (g, kg, počet kusů)
- zemi původu, pokud by neuvedení uvádělo spotřebitele v omyl
- šarži nebo rovnocenný údaj, který umožní určit místo a dobu výroby
- zdravotní varování „Tento tabákový výrobek škodí Vašemu zdraví a je návykový.“ (30 % plochy povrchu jednotkového balení a jakýchkoli vnějších balení).

Zdravotní varování musí být uvedeno v českém jazyce, musí být vytištěno neodstranitelně, musí být nesmazatelné a plně viditelné a nesmí být zakryto nebo přerušeno. Na jednotkovém balení tabákových výrobků jiných než cigaret a tabáku určeného k ručnímu balení cigaret prodávanému v sáčku lze údaje připevnit pomocí samolepek, které musí být neodstranitelné.

Podrobnosti o přesném umístění a formátu jednotlivých varování podle typu balení tabákového výrobku popisuje vyhl. č. 261/2016 Sb.

Informační povinnost (EU-CEG)

Před tím, než je tabákový výrobek uveden poprvé na trh, musí výrobce nebo dovozce splnit informační povinnost o tomto tabákovém výrobku. Nutné je oznámit i následné změny, ke kterým u tabákového výrobku došlo, a rovněž informaci o stažení tabákového výrobku z trhu. Pokud nebyla informační povinnost splněna, nesmí být tabákové výrobky uvedeny na trh. Všechny povinné informace jsou předloženy prostřednictvím elektronické vstupní brány EU-CEG. K této databázi oznámených tabákových výrobků přistupuje SZPI a poskytnuté informace, s výjimkou obchodních tajemství, zveřejňuje na svých internetových stránkách (<https://www.szpi.gov.cz/clanek/informacni-povinnost-seznam-tabakovych-vyrobků-a-jejich-slozek.aspx>).

Odpovědnost za splnění informační povinnosti je dána místem výroby tabákového výrobku. Je-li výrobce usazen v EU, je povinen poskytnout požadované informace on. Pokud je výrobce usazen mimo EU a dovozce je usazen v EU, oznámení podává prvotně dovozce. V situaci, kdy je výrobce i dovozce usazen mimo EU, jsou požadované informace povinni poskytnout výrobce a dovozce.

Tabákové výrobky jsou oznamovány podle značky a typu a to způsobem, v rozsahu a ve lhůtách stanovených vyhláškou č. 261/2016 Sb. Formát oznámení musí být v souladu s prováděcím rozhodnutím (EU) 2015/2186. Oznámení musí obsahovat tyto informace:

- seznam všech složek a jejich množství v sestupném pořadí podle hmotnosti každé složky s odůvodněním použití a s informací o registraci REACH, musí se přiložit i příslušné toxikologické údaje o složkách ve shořelé nebo neshořelé formě a to zejména s ohledem na jejich vliv na zdraví spotřebitelů a mimo jiné s ohledem na jakékoli návykové účinky
- úrovně emisí dehtu, nikotinu a oxidu uhelnatého cigaret
- informace o jiných emisních úrovních, jsou-li dostupné, včetně použitých metod měření emisí
- údaje týkající se objemů prodeje (pozn. informace se zasílá do 31. května kalendářního roku za předchozí kalendářní rok)
- u cigaret a tabáku určeného k ručnímu balení cigaret technický dokument s obecným popisem použitých přísad a jejich vlastností
- informaci o stažení tabákového výrobku z trhu
- u cigaret nebo tabáku určeného k ručnímu balení cigaret obsahujících přísadu uvedenou v prioritním seznamu je nutné poskytnout také zprávu o výsledku komplexní studie pro tuto každou přísadu. Studie musí obsahovat informaci, zda přísada přispívá k toxicitě nebo návykovosti výrobků, způsobuje charakteristickou chuť, usnadňuje vdechování či příjem nikotinu anebo vede k tvorbě látek, jež mají vlastnosti karcinogenní, mutagenní či toxické pro reprodukci. Zpráva o výsledku studie musí být předložena nejpozději do 18 měsíců poté, co byla přísada zahrnuta na prioritní seznam.

SZPI se shrnuje potřebné postupy při plnění informační povinnosti v článku na svých webových stránkách (<http://www.szpi.gov.cz/clanek/informace-tykajici-se-tabakovych-vyrobků-elektronickych-cigaret-a-nahradnich-naplňi-spolecna-vstupni-brana-eu-eu-ceg.aspx>). Velké společnosti s vlastní velkou infrastrukturou a velkým množstvím výrobků mohou poskytovat data přímo do systému EU-CEG (https://circabc.europa.eu/ui/group/a4c7629c-0054-41d6-96e7-19c7c9da0a80/library/66735857-cd6d-45cd-9565-e3a22308a316?p=1&n=10&sort=modified_DESC). Společnosti s malou IT infrastrukturou postupují podle samostatného řešení dle následujících základních kroků:

- vytvořit si účet ECAS (<https://webgate.ec.europa.eu/cas>)
- zažádat si o identifikační číslo (ID předkladatele) vyplněním registračního formuláře dostupného na https://health.ec.europa.eu/system/files/2021-06/submitterid_registrationform_en_o.pdf. Formulář je nutné uložit na disk a otevřít v programu Adobe Reader (<https://get.adobe.com/reader/>)
- v následujícím odkazu jsou uvedeny instrukce k odeslání formuláře https://health.ec.europa.eu/eu-common-entry-gate-eu-ceg/step-step-guide_cs
- samotné poskytování informací o tabákových výrobcích probíhá prostřednictvím tzv. generátoru XML; informace o tomto nástroji jsou k dispozici v technických pokynech nebo na stránkách knihovny Evropské komise CIRCABC (informace v sekci o nahrávání https://ec.europa.eu/health/euceg/download_en)
- na adrese <https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp> je ke stažení poslední verze generátoru XML a návody pro jeho instalaci a používání
- výsledkem práce v generátoru XML je XML soubor obsahující hlášení o tabákovém výrobku, který musí být následně zaslán do EUCEG pomocí systému ETRUSTEX. Nejdříve je nutné odeslat „XML submitter“, dále případně „XML attachments“ a poté „XML product“. Po úspěšném dokončení a odeslání hlášení systém EUCEG automaticky zašle potvrzení o přijetí hlášení

- užitečné informace, včetně FAQ jsou dostupné na této adrese https://health.ec.europa.eu/eu-common-entry-gate-eu-ceg/frequently-asked-questions-faq_en

NOVÉ TABÁKOVÉ VÝROBKY

Nový tabákový výrobek je výrobek, který není cigaretou, tabákem určeným k ručnímu balení cigaret, dýmkovým tabákem, tabákem určeným do vodních dýmek, doutníkem, doutníčkem, žvýkacím tabákem, šňupacím tabákem nebo tabákem určeným k orálnímu užití a byl uveden na trh po 19. květnu 2014. Může se jednat např.

o zahřívané tabákové výrobky. Tyto výrobky musí splnit všechny zákonné požadavky a to s ohledem na to, jestli se jedná o bezdýmné tabákové výrobky, nebo tabákové výrobky určené ke kouření. Pro tuto kategorii platí zvláštní požadavky na splnění informační povinnosti.

Oznámení nového tabákového výrobku SZPI a případné aktualizace se provádí rovněž prostřednictvím EU-CEG a to nejpozději 6 měsíců před zamýšleným uvedením na trh. SZPI může po oznamovateli požadovat doplnění předložených informací. Formát oznámení musí být v souladu s prováděcím rozhodnutím (EU) 2015/2186.

Oznámení podle značky a typu nového tabákového výrobku musí obsahovat tyto informace:

- dostupné vědecké studie o toxicitě, návykovosti a přitažlivosti nového tabákového výrobku
- dostupné studie, jejich shrnutí a průzkum trhu týkající se preferencí různých skupin spotřebitelů
- další dostupné a související informace, včetně analýzy rizika a prospěšnosti výrobku, jeho očekávaný vliv na odvykání užívání tabáku, očekávaný vliv na zahájení užívání tabáku a jeho předpokládané vnímání spotřebiteli
- podrobný popis nového tabákového výrobku
- návod k použití nového tabákového výrobku
- seznam všech složek a jejich množství v sestupném pořadí podle hmotnosti s odůvodněním použití a s informací o registraci REACH, musí se přiložit i příslušné toxikologické údaje o složkách ve shořelé nebo neshořelé formě a to zejména s ohledem na jejich vliv na zdraví spotřebitelů a mimo jiné s ohledem na jakékoli návykové účinky
- informace o emisních úrovních, jsou-li dostupné, včetně použitých metod měření emisí
- technický dokument, v němž je uveden obecný popis použitých přísad a jejich vlastností
- dostupné interní a externí studie týkající se průzkumu trhu a preferencí různých spotřebitelských skupin, ohledně složek a emisí, jakož i shrnutí veškerých průzkumů trhu
- údaje týkající se objemů prodeje (pozn. informace se zasílá do 31. května kalendářního roku za předchozí kalendářní rok).

SZPI neschvaluje uvedení nového tabákového výrobku na trh v České republice, ale posuzuje pouze to, zda výrobce nebo dovozce, který nový tabákový výrobek hodlá uvést na trh, k němu před jeho uvedením na trh podal všechny požadované informace a splnil tak svou informační povinnost. Odpovědnost za splnění všech zákonných požadavků, obsahovou správnost předložených dokumentů a za případné negativní důsledky způsobené novým tabákovým výrobkem nese v plné míře výrobce nebo dovozce, který nový tabákový výrobek do EUCEG oznámil a uvedl na trh.

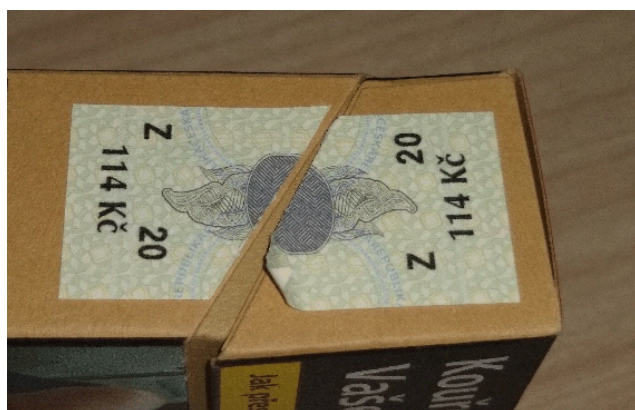
Sledovatelnost tabákových výrobků

Záměrem EU při řešení problematiky nelegálního obchodu s tabákovými výrobky v Evropě je zavést ucelený systém sledování pohybu všech tabákových výrobků ve všech fázích výrobního a distribučního řetězce.

Požadavky na systém sledovatelnosti stanoví zákon č. 110/1997 Sb. a vyhláška č. 261/2016 Sb. a dále je upřesňují předpisy EU:

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/573 o klíčových prvcích smluv o uchovávání údajů, jež mají být uzavírány v rámci systému sledovatelnosti tabákových výrobků (dále jen „nařízení (EU) 2018/573“)
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/574 o technických normách pro zavedení a provoz systému sledovatelnosti tabákových výrobků (dále jen „nařízení (EU) 2018/574“)
- Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2018/576 o technických normách pro bezpečnostní prvky používané na tabákové výrobky (dále jen „rozhodnutí (EU) 2018/576“).

Základními prvky sledovatelnosti je značení tabákových výrobků bezpečnostním prvkem a jedinečným identifikátorem, jehož prostřednictvím je sledován pohyb tabákových výrobků v celém distribučním řetězci od výroby až po maloobchodní prodejny. Detaily jsou popsány dále.

BEZPEČNOSTNÍ PRVEK

Výrobce, dovozce, maloobchodní prodejce a distributor tabákových výrobků jsou povinni zajistit, aby jednotkové balení označeno bezpečnostním prvkem. Pokud jsou tabákové výrobky označeny tabákovou nálepkou, bude nálepka plnit funkci bezpečnostního prvku. Tabáková nálepka sloužící pro daňové účely totiž současně plní požadavky rozhodnutí (EU) 2018/576. Je-li tabákový výrobek určen na vývoz do třetí země a není tedy označen tabákovou nálepkou, musí být rovněž označen bezpečnostním prvkem, který bude splňovat požadavky stanovené vyhláškou č. 261/2016 Sb. (bezpečnostní prvek zahrnuje nejméně pět typů ověřovacích elementů, z nichž alespoň jeden je zjevný, jeden poloskrytý a jeden skrytý. Současně alespoň jeden z použitých ověřovacích elementů dodává poskytovatel, který je nezávislou třetí stranou.)

Je-li tabákový výrobek určen na vývoz do třetí země a není tedy označen tabákovou nálepkou, musí být rovněž označen bezpečnostním prvkem, který bude splňovat požadavky stanovené vyhláškou č. 261/2016 Sb. Není tedy

stanovena jednotná podoba bezpečnostního prvku a výrobci a dovozci tabákových výrobků, které nejsou označeny tabákovou nálepkou, musí vytvořit vlastní řešení bezpečnostního prvku splňující legislativní požadavky. Řešení bezpečnostního prvku musí být představeno Ministerstvu zemědělství a po odsouhlasení je možné jej použít pro označení tabákových výrobků.

Bezpečnostní prvek musí být vytištěn nebo upevněn neodstranitelně způsobem zabraňujícím neoprávněnému nakládání, musí být nesmazatelný a nesmí být žádným způsobem skryt nebo narušen.

Tabákové výrobky jiné než cigarety a tabák k ručnímu balení cigaret, které byly v Evropské unii vyrobeny nebo do Evropské unie dovezeny před 20. květnem 2024 a nenesou bezpečnostní prvek mohou být uváděny na trh do 20. května 2026.

JEDINEČNÝ IDENTIFIKÁTOR

Jedinečný identifikátor je alfanumerický kód umožňující identifikaci jednotkového balení nebo skupinového balení tabákových výrobků. Každé jednotkové balení tabákového výrobku je označeno jedinečným kódem, jehož prostřednictvím je sledován pohyb tabákových výrobků v distribučním řetězci. V případě, že se jednotková balení sdružují do větších skupinových balení, jako např. kartony, přepravní bedny, palety, mohou být opatřeny jedinečnými identifikátory na úrovni skupinového balení, pokud bude zachováno propojení s identifikátory na nižších úrovních. Jedinečné identifikátory na úrovni skupinových balení lze použít opakovaně, pouze pokud bylo v mezikroku provedeno rozčlenění a byl o tom proveden záznam do systému.

Cigarety a tabák určený k ručnímu balení cigaret musí být jedinečnými identifikátory označeny od 20. května 2019. Na doutníky, doutníčky, nové tabákové výroby, tabák určený do vodní dýmky, dýmkový, žvýkací a šňupací tabák se povinnost tato povinnost vztahuje od 20. května 2024 a je stanoveno přechodné období pro doprodej těchto tabákových výrobků, které byly v Evropské unii vyrobeny nebo do Evropské unie dovezeny před 20. květnem 2024 a které smí být uváděny na trh bez jedinečného identifikátoru do 20. května 2026.

Alfanumerický kód jedinečného identifikátoru je výrobcem či dovozcem zakódován do jedno nebo dvourozměrného čárového kódu a aplikován na balení tabákového výrobku. Současně musí být uveden i kód čitelný lidským okem umožňující přístup kontrolních orgánů k informacím. Způsob, jakým má být balení tabákových výrobků označeno jedinečným identifikátorem upřesňuje vyhláška č. 261/2016 Sb. Jedinečný

identifikátor musí být vytištěn nebo upevněn neodstranitelně, musí být nesmazatelný a nesmí být žádným způsobem skryt nebo narušen. Musí být zajištěna jeho čitelnost po dobu alespoň pěti let.

Strukturu jedinečných identifikátorů určuje nařízení (EU) 2018/574. Kódovací struktura jedinečných identifikátorů na úrovni jednotkových balení specifikuje Státní tiskárna cenin (viz dokumenty ke stažení na stránce <https://stc.cz/produkty/track-trace/dokumenty-ke-stazeni/>). Vydává-li skupinové jedinečné identifikátory hospodářský subjekt, musí být vytvořeny v souladu s normou ISO/IEC 15459-1:2014 nebo ISO/IEC 15459-4:2014 nebo jejich nejnovějšími ekvivalenty. V jedinečném identifikátoru jsou zakódovány informace umožňující určit datum a místo výroby, výrobní závod, stroj používaný při výrobě tabákového výrobku, výrobní směnu nebo dobu výroby, popis výrobku (obchodní název, druh, skupina a podskupina, způsob balení), zamýšlený trh pro maloobchodní prodej, zamýšlenou trasu přepravy a jméno, popřípadě jména a příjmení a sídlo, popřípadě název nebo obchodní firmu a sídlo dovozce v případě dovozu do EU.

PROSTŘEDEK K OVĚŘENÍ NEOPRÁVNĚNÉ MANIPULACE

Jedinečné identifikátory na úrovni jednotkových balení získané od Státní tiskárny cenin výrobci a dovozci musí zakódovat a označit jím jednotková balení cigaret a tabáku k ručnímu balení cigaret a doplnit časové razítko. U tabákových výrobků vyrobených mimo EU, se jedinečný identifikátor aplikuje na jednotkové balení před dovozem tabákového výrobku do EU.

Výrobce nebo dovozce je povinen zajistit instalaci prostředku k ověření neoprávněné manipulace nezávislou třetí stranou. Tento prostředek zajišťuje přímo po aplikaci jedinečných identifikátorů na úrovni jednotkových balení ověření jejich správné aplikace a čitelnosti. Zaznamenané informace musí zůstat k dispozici po dobu 9 měsíců od jejich vzniku a musí být poskytnuty SZPI. Nezávislá třetí strana, která dodala a nainstalovala prostředek k ověření neoprávněné manipulace, předloží po jeho instalaci bez zbytečného odkladu SZPI a EK prohlášení, že instalovaný prostředek splňuje požadavky nařízení (EU) 2018/574. Povinnost instalovat prostředek k ověření neoprávněné manipulace se nevztahuje na plně manuální výrobní procesy.

IDENTIFIKAČNÍ KÓD

Identifikační kód je přidělen každému hospodářskému subjektu, který je zapojen do obchodu s tabákovými výrobky. Unikátní kód je přidělen také každému zařízení, kde se tabákové výrobky uvádí na trh, skladují nebo vyrábějí. Identifikační kód má rovněž každý stroj používaný při výrobě tabákových výrobků. S využitím identifikačních kódů jsou prováděny záznamy o pohybu tabákových výrobků a o souvisejících finančních transakcích. Tabákové výrobky jsou sledovány od výrobního závodu po odeslání prvním maloobchodnímu prodejci. Je proto nezbytné, aby se hospodářské subjekty vzájemně informovaly o přidělených identifikačních kódech zařízení, aby mohl být jejich prostřednictvím prováděn záznam pohybu tabákových výrobků v distribučním řetězci.

VYDAVATEL JEDINEČNÝCH IDENTIFIKÁTORŮ A IDENTIFIKAČNÍCH KÓDŮ

Státní tiskárna cenin je podle zákona č. 110/1997 Sb. na území ČR jediným vydavatelem jedinečných identifikátorů a identifikačních kódů hospodářského subjektu, zařízení a stroje. Identifikační kódy jsou vydávány

zdarma a způsob podání žádosti o identifikační kód hospodářského subjektu, zařízení a stroje je podrobně uveden na webových stránkách Státní tiskárny cenin <https://stc.cz/produkty/track-trace>, přičemž samotnou registraci lze provést pomocí webového formuláře na stránce <https://znacenitabaku.cz>. Registraci může provést sám hospodářský subjekt, nebo lze udělit souhlas k registraci jinému již zaregistrovanému hospodářskému subjektu. Každý hospodářský subjekt musí zaregistrovat také alespoň jedno zařízení, tedy výrobní závod, sklad nebo prodejnu. O identifikační kód stroje žádají pouze výrobci a dovozci tabákových výrobků.

Jedinečné identifikátory jsou vydávány na základě smluv uzavřených mezi vydavatelem a hospodářským subjektem – výrobcem či dovozcem tabákových výrobků. V ČR je Státní tiskárna cenin příslušným vydavatelem jedinečných identifikátorů jednotkových balení pro všechny tabákové výrobky, které jsou uváděny na trh v ČR, a dále pro tabákové výrobky, které jsou dováženy z třetích zemí a jsou uváděny na trh v ČR. Příslušnost vydavatele pro vydávání jedinečné identifikátory na úrovni skupinových balení se řídí místem balení do skupinových balení. Pokud jsou tabákové výrobky určené na vývoz, musí být označeny jedinečným identifikátorem vydaným vydavatelem příslušným státu výroby (v případě odesílání tabákových výrobků s hmotností do 10 kg určených mimo EU lze sledování pohybu splnit poskytnutím přístupu k záznamům systému sledování zásilek, který patří provozovateli logistických nebo poštovních služeb).

ZÁZNAM POHYBU A FINANČNÍCH TRANSAKCÍ

Výrobce, dovozce a distributor tabákových výrobků jsou povinni zaznamenávat převzetí všech jednotkových balení do svého držení, jakož i veškeré přesuny v rámci jejich držení a konečný výstup jednotkových balení z jejich držení. Tuto povinnost má rovněž maloobchodní prodejce v případě, že jeho činnost zahrnuje rovněž distribuci tabákových výrobků z vlastního skladu na první maloobchodní prodejny. Na místo maloobchodního prodeje tabákových výrobků, kde se uvádí tabákové výrobky na trh pro konečného spotřebitele, se záznamové povinnosti nevztahují (typicky se jedná o trafiky, e-shop, supermarket, restauraci atd.). Další podrobnosti záznamu pohybu a finančních transakcí stanoví nařízení (EU) 2018/574, včetně lhůt pro odeslání příslušných zpráv.

Pro zasílání zpráv má výrobce a dovozce tabákových výrobků zřízeno primární úložiště výhradně dat týkajících se konkrétního výrobce nebo dovozce (viz níže). Zbytek distribučního řetězce je vybaven zařízením (čtečkami a souvisejícím softwarem a hardwarem), pomocí kterého se zprávy prostřednictvím routeru přenášejí do primárních úložišť odpovídajících výrobců, dovozců konkrétních tabákových výrobků. Kopie dat z primárních úložišť se okamžitě přenášejí do sekundárního úložiště, kde jsou uchovávány a zůstávají dostupné kontrolním orgánům.

Následující seznam popisuje zprávy, které jsou hospodářskými subjekty zasílány do systému úložišť:

- Aplikace jedinečných identifikátorů na úrovni jednotkových balení - zpráva obsahuje všechny požadované informace o tabákovém výrobku
- Aplikace jedinečných identifikátorů na úrovni skupinových balení – zpráva obsahuje seznam všech jedinečných identifikátorů na nižších úrovních
- Odeslání tabákových výrobků ze zařízení – zprávu odesílá hospodářský subjekt, z jehož zařízení jsou tabákové výrobky odeslány na další zařízení; zpráva obsahuje informace o jedinečných identifikátorech

obsažených v zásilce, zamýšlený čas výskytu události, identifikační kód cílového zařízení, identifikace použitého dopravního prostředku

- Příjem tabákových výrobků do zařízení - zprávu odesílá ten hospodářský subjekt, na jehož zařízení byly tabákové výrobky přijaty (povinnost se netýká první maloobchodní prodejny);
- Překládka – zpráva je využívána při nutnosti přeložit tabákové výrobky z jednoho dopravního prostředku na jiný (např. v případě poruchy vozidla)
- Rozčlenění (disagregace) jedinečných identifikátorů na úrovni skupinových balení – zpráva je odeslána, pokud je záměrem hospodářského subjektu znovu aplikovat stejný skupinový jedinečný identifikátor pro další skupinové balení
- Zpráva o dodání prodejním vozem do maloobchodní prodejny
- Vystavení faktury – zprávu zasílá prodejce, který fakturu vystavil
- Vystavení čísla objednávky - zprávu zasílá prodejce, který objednávku tabákových výrobků vystavil
- Přijetí platby – zprávu zasílá prodejce, který obdržel platbu za prodané tabákové výrobky
- Odvolání žádosti a zpráv týkajících se provozu a transakcí – tuto zprávu využívá subjekt, který zamýšlí odvolat některou z odeslaných zpráv
- Žádost o deaktivaci jedinečných identifikátorů – zprávu hospodářský subjekt odesílá v případě, že je nutné deaktivovat neaplikované jedinečné identifikátory, nebo v případě, že jsou po aplikaci jedinečného identifikátoru tabákové výrobky zničeny nebo odcizeny.

ČTEČKY JEDINEČNÝCH IDENTIFIKÁTORŮ

Výrobce je povinen poskytnout dovozcům, distributorům a maloobchodním prodejcům vykonávajícím distribuční činnost zařízení nezbytné k záznamu pohybu tabákových výrobků a k předání přes router do primárního úložiště. Lze se připojit k modelu náhrad výrobců, kteří plní zákonnou povinnost prostřednictvím jednotného kontaktního místa formou náhrad za zakoupení potřebného hardware a software (<https://ontrack.sgs.com/cs-cz>). Náklady jsou hospodářským subjektům kompenzovány adekvátní finanční náhradou dle stanovených pravidel.

PRIMÁRNÍ ÚLOŽIŠTĚ

Výrobce a dovozce si musí zřídit primární úložiště za účelem uchovávání všech údajů předaných do systému sledovatelnosti. Výběrové řízení na poskytovatele primárních úložišť popisuje příloha I nařízení (EU) 2018/574 a podmínky uzavření smlouvy o zřízení primárního úložiště s poskytovatelem, který je nezávislou třetí stranou, stanoví nařízení (EU) 2018/573. Návrh smlouvy musí být nejdříve odeslán EK(viz <https://www.szpi.gov.cz/clanek/tabakove-vyroby-sledovatelnost-tabakovych-vyrobyku-oznameni-navrhovanych-poskytovatelu-primarnich-ulozist.aspx>), která ji musí schválit. Seznam schválených poskytovatelů primárních úložišť byl publikován zde https://health.ec.europa.eu/document/download/4b29a63f-38ff-46e5-b482-09c bab438931_en?filename=primaryrepositories_approvedproviders_en.pdf.
https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/primaryrepositories_approvedproviders_en.pdf.

Dále musí výrobce a dovozce zajistit nezávislého externího odborníka (auditora), který po schválení EK monitoruje činnost primárního úložiště a podává Ministerstvu zemědělství a EK výroční zprávu.

SEKUNDÁRNÍ ÚLOŽIŠTĚ

V sekundárním úložišti jsou shromažďována data ze systému sledovatelnosti. V rámci EU je provozovatelem sekundárního úložiště dat jmenována společnost Dentsu Aegis Network Switzerland AG (<https://eu-secondary.dentsuaegistracking.com>). Provozovatel sekundárního úložiště zpřístupňuje primárním úložištím, vydavatelům identifikátorů a hospodářským subjektům seznam specifikací potřebných pro výměnu údajů se sekundárním úložištěm a routerem a také společný datový slovník (<https://eu-secondary.dentsuaegistracking.com> a https://ec.europa.eu/health/tobacco/tracking_tracing_system_en).

Do sekundárního úložiště dat mají přístup kontrolní orgány – SZPI, jež je jeho národním správcem, a Celní správa, která o svých zjištěních SZPI informuje.

Prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku na dálku

V České republice je za určitých podmínek možné uvádět na trh tabákové výrobky a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku prostřednictvím prodeje na dálku. Při nabízení tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku k prodeji komunikačními prostředky na dálku musí prodejce před dokončením nákupu poskytnout konečnému spotřebiteli povinné údaje, které se mohou lišit v závislosti na skupině tabákových výrobků. Obecně u všech tabákových výrobků je to:

- identifikace výrobce, distributora nebo dovozce
- název druhu, skupiny nebo podskupiny
- čisté množství (g, kg, počet kusů)
- země původu, pokud by neuvedení uvádělo spotřebitele v omyl.

U cigaret, tabáku určeném k ručnímu balení cigaret, tabáku do vodní dýmky a zahřívaných tabákových výrobků ke kouření se uvede navíc obecné varování, informační sdělení a kombinované zdravotní varování. U dýmkového tabáku, doutníků a doutníčků dále obecné varování včetně informace týkající se odvykání kouření. U bezdýmných tabákových výrobků bude uvedeno také zdravotní varování.

U nikotinových sáčků bez obsahu tabáku musí být před dokončením nákupu poskytnuty konečnému spotřebiteli tyto povinné údaje:

- identifikace výrobce, distributora nebo dovozce
- název druhu, skupiny nebo podskupiny
- čisté množství (počet kusů)
- země původu, pokud by neuvedení uvádělo spotřebitele v omyl
- seznamu všech složek obsažených ve výrobku
- obsahu nikotinu ve výrobku

- množství nikotinu v dávce.

Prodejce tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku je povinen při nabízení k prodeji komunikačními prostředky na dálku uvést v místě nabídky své jméno, adresu sídla a identifikační číslo.

NAD 18 LET

POD 18 LET

OVĚŘOVÁNÍ VĚKU SPOTŘEBITELŮ

Podle požadavků zákona č. 65/2017 Sb. lze tabákové výrobky a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku prodávat prostřednictvím prostředku komunikace na dálku, pokud je vyloučen jejich prodej osobám mladším 18 let. Prodejce tedy musí věk nakupujících v okamžiku prodeje elektronicky jednoznačně ověřit pomocí počítačového systému. Informace o způsobu ověřování věku je prodejce povinen oznámit Ministerstvu zdravotnictví, stejně jako případné změny. Oznámení prodeje tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku je nutné podat do 15 dnů přede dnem zahájení prodeje na dálku, změny se pak oznamují do 30 dnů od jejich vzniku. Oznámení musí obsahovat informaci o identifikačním čísle prodejce, adrese internetové stránky a systému ověřování věku. Pro účely splnění oznamovací povinnosti je k dispozici zvláštní modul, který je součástí informačního systému IS ROP (Registru Oznámených Potravin) dostupný na webové stránce <http://eregpublic.ksrzis.cz/cms/web/Stranky/ROP.aspx>. Nejdříve je potřeba na stránce http://eregpublic.ksrzis.cz/Jtp/public/ExterniZadost?s=ROP_REG požádat o přístup do registru a následně provést oznámení informací o systému ověřování věku. Seznam prodejců, kteří oznámili údaje o systému ověřování věku, je uveden rovněž na stránkách Ministerstva zdravotnictví (<https://mzd.gov.cz/zaregistrovani-maloobchodni-prodejci/>).

Zavedený počítačový systém musí zajistit, aby nebyl umožněn prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku, aniž by bylo jednoznačně elektronickým systémem ověřeno, že nakupující je starší 18 let. Povinnost prodávajícího zajistit, že tabákový výrobek a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku nebudou prodány osobě mladší 18 let, trvá i v okamžiku jeho předávání. Předání je považováno za součást prodeje (na výdejním místě nebo zaměstnancem dopravní společnosti). Prodejce tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku na dálku je tedy povinen zajistit, že zboží nebude převzato nezletilou osobou. Pokud dojde k převzetí přímo na provozovně, musí prodávající věk ověřit sám, pokud využívá k doručení zboží poštovních/kurýrních služeb, musí tuto povinnost splnit zprostředkovaně. V následujícím nevyčerpávajícím výčtu jsou uvedeny systémy, u kterých je podle SZPI zajištěna jednoznačnost ověření věku nakupujících:

- instalace služby ověření věku poskytované třetí stranou
- prostřednictvím bankovní identity
- strojovým zpracováním dokladů totožnosti
- ověření věku podle identifikačních údajů uvedených v průkazu totožnosti při předchozí osobní registraci
- registrace prostřednictvím redukované kopie průkazu totožnosti, ve které jsou anonymizovány (skryty) všechny ostatní údaje než údaj o tom, že se jedná o občanský průkaz (cestovní doklad) a dále jméno, příjmení a datum narození jeho držitele (prodejce je povinen dbát na to, aby neporušil ustanovení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů)
- případně jiným hodnověrným a jednoznačným způsobem, jako např. ověření identifikačních údajů uvedených v průkazu totožnosti prostřednictvím třetí osoby (kupující zašle prodejci kopii listiny s podpisem

ověřeným na Czech point nebo kurýrem, když z ověřovací doložky se lze dočíst, kdo listinu podepsal a jaký má věk).

Nedostačující je pouhé odsouhlasení políčka potvrzující plnoletost nakupujícího a podobné varianty a rovněž ověření věku kupujícího až v okamžiku převzetí zboží přepravní službou, pokud věk nebyl předem ověřen elektronickým systémem na ověření věku.

Přeshraniční prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku na dálku

Uvádět na trh tabákové výrobky a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku prostřednictvím prodeje na dálku je českou legislativou umožněn, přičemž se tento výrobek považuje za uvedený na trh ve členském státě EU, ve kterém se nachází spotřebitel. Jedná se o prodej maloobchodním prodejcem usazeným v členském státě EU nebo třetí zemi spotřebiteli, který se v okamžiku objednání výrobku nachází v jiném členském státě EU. Při prodeji do jiných členských států musí prodejce ověřit, zda daný členský stát přeshraniční prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku nezakázal. Prodej do těchto členských států je zakázán.

Maloobchodní prodejce usazený v České republice, který hodlá prodávat tabákové výrobky spotřebitelům v jiném členském státě, se musí nejdříve zaregistrovat u SZPI a také u příslušného orgánu členského státu, kde se nachází spotřebitelé. Oznámení SZPI musí obsahovat identifikaci maloobchodního prodejce, datum zahájení činnosti a adresu internetové stránky. Formulář využitelný pro tyto účely je dostupný na webových stránkách SZPI (<https://www.szpi.gov.cz/clanek/oznameni-registrace-maloobchodniho-prodejce-tabakovych-vyrobků.aspx>). Formulář je nutné elektronicky zaslat na územně příslušný inspektorát SZPI v místě sídla maloobchodního prodejce (viz <https://www.szpi.gov.cz/organizacni-struktura-mapa.aspx>). Po obdržení potvrzení o registraci od SZPI je možné zahájit přeshraniční prodej tabákových výrobků.

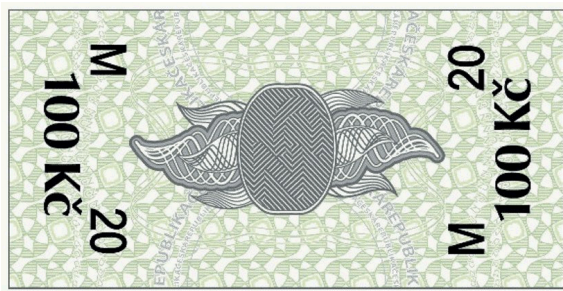
Pokud hodlá maloobchodní prodejce usazený v jiném členském státě EU nebo ve třetí zemi na dálku uvádět na trh tabákové výrobky spotřebitelům v ČR, musí se rovněž zaregistrovat u SZPI. Formulář s oznámením je možné zaslat na kterýkoliv inspektorát SZPI. Prodej tabákových výrobků pak může být realizován po obdržení potvrzení o registraci.

Seznam zaregistrovaných prodejců je uvedený na webových stránkách SZPI (<https://www.szpi.gov.cz/clanek/seznam-zaregistrovanych-maloobchodnich-prodejcu-tabakovych-vyrobků-formou-preshranicniho-prodeje-na-dalku.aspx>).

OVĚŘOVÁNÍ VĚKU SPOTŘEBITELŮ

Při přeshraničním prodeji tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku na dálku jsou uplatňována stejná pravidla pro ověřování věku jako u vnitrostátním prodeji (viz výše). Spotřebitelé musí být před prodejem upozorněni na zákaz prodeje nezletilým a prodejce musí v místě nabídky uvést své jméno, adresu sídla a identifikační číslo osoby. Zahraniční prodejce musí vyloučit prodej tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku osobám mladším 18 let a musí být vybaven počítačovým systémem, který elektronicky

jednoznačně ověří věk spotřebitele a věk v okamžiku prodeje ověřit. Informace o zavedeném systému pro tabákové výrobky musí prodejce oznámit Ministerstvu zdravotnictví do 5 dnů ode dne obdržení potvrzení o registraci u SZPI, změny systému je nutné oznámit do 30 dnů od jejich vzniku. Oznámení musí obsahovat identifikační číslo prodejce, adresu internetové stránky, popis systému ověřování věku a seznam členských států, kde se nachází spotřebitelé. Podrobnosti ohledně podání oznámení jsou uvedeny výše v kapitole týkající se vnitrostátního prodeje na dálku.

Tabáková nálepka

Zákon č. 353/2003 Sb. upravuje pravidla pro zdanění spotřební daní vybraných výrobků, mezi něž patří i tabákové výrobky, na které se vztahuje daň, zahříváných tabákových a surového tabáku spotřebními daněmi. Dále také stanoví způsob značení a prodeje tabákových výrobků. Správu spotřebních daní vykonává Celní správa České republiky.

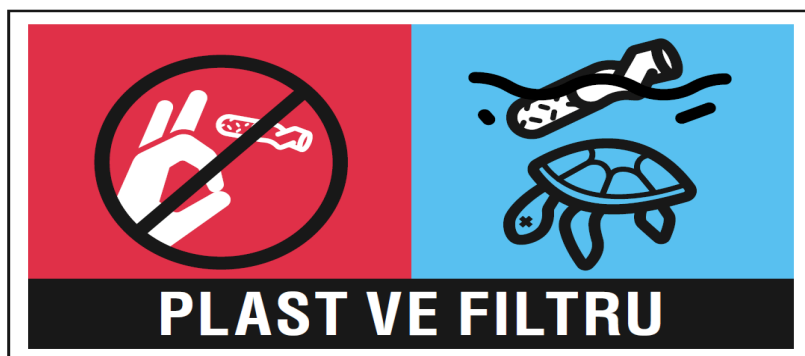
Předmětem daně jsou cigarety, doutníky, doutníčky (cigarillos), tabák ke kouření, šňupací tabák, žvýkáci tabák a zahříváné tabákové výrobky. Tyto tabákové výrobky musí být po zaplacení daně označeny tabákovou nálepkou.

Tabákové výrobky lze prodávat pouze v uzavřeném jednotkovém balení s neporušenou tabákovou nálepkou s výjimkou prodeje doutníků a doutníčků konečnému spotřebiteli, u kterých je povolen kusový prodej. Prodej jednotlivých doutníků a doutníčků se smí uskutečňovat pouze z otevřeného jednotkového balení určeného pro konečného spotřebitele, které je označeno tabákovou nálepkou.

Tabákové výrobky podléhající spotřební dani musí tabákovou nálepkou označit výrobce, oprávněný příjemce, dovozce nebo dodavatel se sídlem mimo daňové území České republiky. Značení je možné pouze v daňovém skladu nebo mimo daňové území České republiky. Tabákovou nálepkou nesmí být značeny tabákové výrobky určené pro vývoz nebo pro dopravu v režimu podmíněného osvobození od daně do jiného členského státu. Tabákovou nálepkou nemusí být značeny tabákové výrobky, pokud jsou osvobozeny od daně nebo pokud jsou dopraveny pro osobní spotřebu (za množství pro osobní spotřebu se považuje nejvýše cigaret 800 kusů cigaret, 400 kusů doutníčků nebo doutníků o hmotnosti nejvýše 3 g/kus, 200 kusů ostatních doutníků, 25g náplně zahříváných tabákových výrobků, 1 kg tabáku ke kouření a 500 g žvýkáciho či šňupacího tabáku).

Prodejce nesmí prodávat cigarety konečnému spotřebiteli za cenu nižší, než je cena pro konečného spotřebitele uvedená na tabákové nálepce. Dále nesmí při prodeji cigaret konečnému spotřebiteli poskytnout žádnou slevu

z ceny pro konečného spotřebitele, včetně slevy poskytované na základě odbytu. Pokud je k cigaretám přidán nebo přibalen jiný předmět, nesmí být při prodeji konečnému spotřebiteli celková cena odlišná od ceny pro konečného spotřebitele uvedené na tabákové nálepce. Prodej cigaret nesmí být vázán na prodej jiných předmětů. Současně se dopustí přestupku i konečný spotřebitel tím, že nakoupí cigarety za cenu nižší, než je cena pro konečného spotřebitele uvedená na tabákové nálepce. Na zákon č. 353/2003 Sb. navazuje vyhl. č. 82/2019 Sb., o tabákových nálepkách, která stanovuje rozměry, náležitosti, vzor a vyobrazení tabákových nálepek a způsob jejich umístění na jednotkovém balení. Zákon dále stanoví, že za neznačený tabákový výrobek se považuje ten, který není tabákovou nálepkou značen vůbec, nebo je značen tabákovou nálepkou s nečitelnými náležitostmi. Za tabákový výrobek značený nesprávným způsobem se považuje tabákový výrobek značený tabákovou nálepkou jinak, než je stanoveno, tabákovou nálepkou s neodpovídajícími náležitostmi, určenou pro jiný výrobek nebo poškozenou, ale s čitelnými náležitostmi. Za tabákový výrobek značený nesprávným způsobem se nepovažuje doutník, doutníček nebo tabák ke kouření, které jsou značeny tabákovou nálepkou odpovídající staré sazbě daně. Cigarety lze uvádět do volného daňového oběhu pouze s tabákovou nálepkou s aktuální sazbou daně.

Plast ve výrobku

Tabákové výrobky s filtry a samostatně prodávané filtry obsahují plasty a po užití výrobku se stávají odpadem a je žádoucí omezit jejich množství v životním prostředí. Filtry a tabákové výrobky s filtry jsou proto jedním z výrobků, kterých se týká směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904, o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí, která ukládá výrobcům vyjmenovaných výrobků řadu povinností, jako je osvětová činnost, určení pověřeného zástupce a úhrada nákladů na úklid odpadu, je i požadavek na označování tabákových výrobků s filtry a samostatných filtrů. Tato směrnice byla transponována do zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a o změně některých zákonů.

Výrobce musí zajistit, aby tyto výrobky byly opatřeny viditelným, jasně čitelným a nesmazatelným označením, jak má spotřebitel naložit s použitým filtrem a jak se jej má zbavit. Označení také upozorňuje na přítomnosti plastů ve filtru. V souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) 2020/2151, které je závazné a přímo použitelné, musí být jednotková a vnější balení tabákových výrobků s filtry a prodejní a skupinové obaly filtrů s povrchem větším než 10 cm² označena v českém jazyce piktogramem, jehož umístění a velikost stanoví nařízení.

Piktogramy ve vektorové kvalitě poskytla Evropská komise na svých webových stránkách (https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/single-use-plastics/sups-marking-specifications_en).

Zákaz prodeje tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku mimo stanovená místa

Podle zákona č. 65/2017 Sb. je zakázáno prodávat tabákové výrobky a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku mimo určitá stanovená místa, kterými jsou:

- prodejna specializovaná na prodej tabákových výrobků
- prodejna, která je potravinářským podnikem
- prodejna s převažujícím sortimentem denního a jiného periodického tisku (trafika)
- provozovna stravovacích služeb, ubytovací zařízení, stánek s občerstvením
- stánek pevné konstrukce s převažujícím sortimentem denního a jiného periodického tisku
- stánek specializující se na prodej tabákových výrobků umístěný uvnitř stavby určené pro obchod
- dopravní prostředek letecké dopravy.

Mimo to je zcela zakázáno prodávat tabákové výrobky a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku ve zdravotnickém zařízení, ve škole, v zařízení sociálně-právní ochrany dětí, na akci určené převážně pro osoby mladší 18 let, v dopravním prostředku určeném pro veřejnou hromadnou dopravu osob (s výjimkou letadla) a v prodejně s převažujícím sortimentem zboží určeného pro osoby mladší 18 let.

TEXT ZÁKAZU PRODEJE

Při prodeji tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku je nutné zajistit, aby byly při nabízení k prodeji umístěny na vyčleněném místě odděleně od ostatního nabízeného sortimentu zboží. Na místě prodeje tabákových výrobků a nikotinových sáčků bez obsahu tabáku musí prodejce umístit pro spotřebitele zjevně viditelný text zákazu prodeje tohoto zboží osobám mladším 18 let. Text zákazu prodeje musí být pořízen v českém jazyce černými tiskacími písmeny na bílém podkladě o velikosti písmen nejméně 2 cm. Pokud jsou v prodejně uváděny na trh i kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety, je potřeba zahrnout do textu zákazu i tyto další typy výrobků.

Osoba prodávající tabákové výrobky, nikotinové sáčky bez obsahu tabáku, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření nebo elektronické cigarety musí být starší 18 let (s výjimkou osob připravujících se při prodeji na budoucí povolání).

PRODEJNÍ AUTOMAT S TABÁKOVÝMI VÝROBKÝ A NIKOTINOVÝMI SÁČKY BEZ OBSAHU TABÁKU

Tabákové výrobky a nikotinové sáčky bez obsahu tabáku lze prodávat prostřednictvím prodejního automatu pouze v případě, že lze vyloučit prodej nezletilým osobám. Prodejce, který prodává tabákové výrobky a

nikotinové sáčky bez obsahu tabáku z automatu, musí zajistit ověření věku nakupujících osobou k tomu určenou. K prodeji osobě mladší 18 let nesmí dojít.

Je nutné zdůraznit, že automat je pro potřeby sledovatelnosti tabákových výrobků považován za první maloobchodní prodejnu a je pro toto zařízení nutné získat od vydavatele identifikátorů identifikační kód zařízení, aby mohl dodavatel sledovat odeslání tabákového výrobku na tento automat (viz kapitola Sledovatelnost tabákových výrobků).